

הלב פתוח לרווחה

החלטה מס' 04

פרוטוקול מס' 69/2016

פרוטוקול מישיבת וועדת המכרזים המשרדית לרכישות טובין ושירותים

שהתקיימה בירושלים ביום ג' 13.09.2016

חברים:

מר אבנר זקן - יו"ר הוועדה
 גבי עדינה אטינגר, סגנית חשבת המשרד
 עו"ד ליהיא שטרן- פיליפסון, נציגת היועצת המשפטית
מרכזת הוועדה: גבי רונית אדלר

הנושא על סדר היום:

התקשרות בפטור ממכרז עם מכון ברוקדייל (510681414) לצורך ביצוע מחקר בנושא "הטמעת מפגשי המהו"ת ביחידות הסיוע- יישום" החוק להסדר התיידנות בסכסוכי משפחה, התשע"ה 2014

החלטת הוועדה: הוועדה מאשרת את ההתקשרות לפי תקנה 3 (18) לתקנות חוק חובת המכרזים.

היקף ההתקשרות:

ההתקשרות המאושרת מיום 01.10.2016 ועד ליום 31.12.2017 בסך של 223,560 ₪, כאשר והשתתפות המשרד הינה בסך של 167,670 ₪ (המהווים 75% מהיקף הפרוייקט) מכון ברוקדייל משתתף ב - 55,890 ₪ (שהם 25% מהיקף הפרוייקט)

תקנה תקציבית: 23.01.10.04 – מותנה בקיום תקציב בפועל ובאישור חוק התקציב מידי שנה. לא תתבצע התקשרות עם הספק כל עוד לא נחתם חוזה ו/או כתב הזמנה חתום כדון.

הערות ונימוקים להחלטה:

מדובר בהתקשרות עם מכון ברוקדייל, לצורך ביצוע מחקר לצורך ביצוע מחקר בנושא "הטמעת מפגשי המהו"ת ביחידות הסיוע- יישום" החוק להסדר התיידנות בסכסוכי משפחה, התשע"ה 2014. בהתאם להוראת החוק, מי שמבקש להגיש תובענה בעניין סכסוך משפחתי מופנה תחילה ליחידת הסיוע שליד הערכאה השיפוטית לארבע פגישות מידע, היכרות ותיאום. מטרת המחקר לבחון חלופה לניהול הסכסוך המשפחתי בין כותלי בית משפט, רק אם לא ניתן יהיה ליישב את הסכסוך באמצעים חלופיים, בהסכמה ובדרכי שלום יוכלו הצדדים לפתוח בהליך משפטי לניהול הסכסוך. המחקר נועד לבחון את ההטמעה הראשונית של מפגשי המהו"ת ביחידות, את תוצאותיהם הראשוניות שיש לבצע. מכון ברוקדייל בעל ניסיון רב שנים בפיתוח הכלים למדידת תופעות חברתיות והערכת פרוייקטים בשירותי הרווחה לאור האמור לעיל, וועדת המכרזים מאשרת התקשרות בפטור ממכרז עם הגויינט – מכון ברוקדייל, לצורך ביצוע מחקר בנושא "הטמעת מפגשי המהו"ת ביחידות הסיוע- יישום" החוק להסדר התיידנות בסכסוכי משפחה, התשע"ה 2014 מצ"ב פירוט עלות המחקר ואישור מטעם מכון ברוקדייל בדבר השתתפותו ב- 25% מעלות היקף הפרוייקט. מדובר בהתקשרות ששוויה עולה על 150,000 ₪, אך אינו עולה על 4 מלש"ח. **החלטת הוועדה טעונה אישור וועדת הפטור המשרדית בהתאם לתקנה 10א(ב)(1).** לעניין החלטת הממשלה מס' 1116 – אין לפרסם הסכם / הזמנה.

עו"ד ליהיא שטרן פיליפסון

גבי עדינה אטינגר, חשבת המשרד

מר אבנר זקן - יו"ר הוועדה

וועדת הפטור המשרדית מיום 28.9.2016 מאשרת את ההתקשרות בהתאם להוראות תקנה 10א(ב)(1)

עו"ד רינת וייגלר

גב' חיה שושני

מר אליעזר יבלון

היועצת המשפטית

חשבת המשרד

מנכ"ל המשרד

בהתאם להוראות תקנה 10א (ז) לתח"מ, החלטת הוועדה כאמור תכנס לתוקפה בחלוף 3 ימים מיום אישורה ע"י ועדת הפטור המשרדית ופרסומה לפי תקנה 1ג כנדרש.

מועד תחילת ההתקשרות יהיה מיום חתימת החוזה ע"י מורשה חתימה במשרד.

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

פרוטוקול מס' 314/2016

פרוטוקול מישיבת וועדת הפטור המשרדית שהתקיימה בירושלים ביום ר' 28.09.2016

חברי הוועדה:

מר אליעזר יבלון מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים - יו"ר הוועדה
גב' חיה שושני, חשבת (בכירה) המשרד
ער"ד רינת וייגלר, היועצת המשפטית

על סדר היום:

מס' סידורי	הנושא	אגף / יחידה / שירות	היקף ההשקעות (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרויות נזכרות)	היקף ההתקשרות המתבקש	תקופת ההתקשרות	הערות
67/2016-11	התקשרות בפטור ממכרז עם עמותת "יד ידדים" (580197796), לביצוע מיזם משותף, להפעלת תוכנית "יסלע" תוכנית ארצית ללוגי נערות ונערים בסיכון (הקניית כישורי חיים ותעסוקה – פנייה פומבית מס' 574/2016)	השירות לנוער צעירות וצעירים	האופציות)	-----	כ- 3,476,000 ₪, כאשר השתתפות המשלד הינה בסך 1,738,000 ₪, (המהווים 50% מהעלות הכוללת) לפי הפירוט בנספח א', המצ"ב לפרוטוקול	מיום 01.10.2016 עד ליום 30.09.2017 או למשך 12 חודשים מיום חתימת ההסכם	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאתר והיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪
23.11.64.02 23.11.23.20	בהתאם להוראות תקנה 3 (30) ולהוראות תקנה 10א(ב1) לתקנות חוק חובת המכרזים	התקשרות חוזרת					

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

מס' סידורי	הנושא	אגף / יחידה / שירות	היקף ההתקשרות (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרויות נוכחיות)	היקף המתבקש	תקופת ההתקשרות	הערות
67/2016-14	הארכת התקשרות בפטור ממכרז לביצוע מיזם משותף עם עריץ – עמותה לעזרה ראשונה נפשית – טלפוניית (580030047) לצורך ביצוע מיזם משותף להפעלת קו סיוע טלפוני ייחודי לניצולי השואה ומפגרותיהם – פנייה פומבית מס' 568/2016	השירות לאזרחים וותיקים	ההתקשרות כוללת (כולל האופציות)	התקשרויות (כולל התקשרויות נוכחיות)	כ- 1,087,500 ₪, כולל מע"מ במשך השתתפות המשרד הינה בסך 400,000 ₪, (המחויבים פחות מ- 50% מהעלות הכוללת של המיזם) לפי הפירוט בנספח א', המצ"ב לפירוטקול	מיום 01.10.2016 עד ליום 30.09.2017 או למשך 12 חודשים מיום חתימת החסכם	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאחר והיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪
23.18.01.05	בהתאם להוראות תקנה 3 (30) ולהוראות תקנה 10א(ב1) לתקנות חוק חובת המכרזים	השירות לאזרחים וותיקים	ההתקשרות כוללת (כולל האופציות)	התקשרויות (כולל התקשרויות נוכחיות)	כ- 400,000 ₪, כולל מע"מ לפי הפירוט הבא: חוברת חוטי: עד 200,000 ₪ כולל מע"מ חוברת YES: עד 200,000 ₪ כולל מע"מ	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2016	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאחר והיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשודרת

מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי	מס' סידורי
67/2016-19	מיום 28.09.2016 עד ליום 31.08.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017
23.06.22.41	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017
23.01.10.04	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017	מיום 01.10.2016 עד ליום 31.12.2017

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

הלב פתוח לרווחה

ועדת הפטור המשרדית

מס' סידורי	הנושא	אגף / יחידה / שירות	תיקף ההתקשרות הראשונה (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרות נוכחית)	תיקף המתבקש	תקופת ההתקשרות	הערות
69/2016-10	התקשרות בפטור ממכרז עם מכון בית דוד (580038545), לצורך הקניית אוריינות במחשבים לאנשים חירשים עיוורים – פנייה מומבית מס' 578/2016 בהתאם להוראות תקנה 3 (29) ולהוראות תקנה 10א(ב1) לתקנות חוק חובת המכרזים	אגף השיקום	-----	-----	כ- 250,000 ₪, כולל מע"מ לפי תעריף של 3,935 ₪ למטופל לחדש	מיום 28.09.2016 עד ליום 31.08.2017	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאחר והיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪
69/2016-38	התקשרות חוזרת הארכת התקשרות עם חברת ס.ש.ק. ניהול והפעלת בתי אוכל (51156778) למתן שירותי הזנה במעון טללים, דימונה מכרז פומבי מס' 195/2011 בהתאם להוראות תקנה 3 (4)(ב2) ולהוראות תקנה 10א(ב1) לתקנות חוק חובת המכרזים	אגף מנהל ומשק- תחום מכרזים להתקשרויות ורכש	כ- 17,700,000 ₪ כולל מע"מ (295,000 ₪ לתודש 12X חודשים 5X שנים)	כ- 1,032,500 ₪ כולל מע"מ תמדל נוכחית	כ- 1,032,500 ₪ כולל מע"מ בהתאם להצעת המחיר של המציע מכת המכרז ולפי הפירוט במכתבו של הגורם המקצועי המצ"ב.	מיום 28.09.2016 עד ליום 31.12.2016	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאחר והיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

מס' סידורי	הנושא	אגף / יחידה / שירות	היקף ההתקשרות (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרות נכחית)	היקף ההתקשרות המתבקש	תקופת ההתקשרות	הערות
71/2016-05	הארכה והרחבה של התקשרות בפטור ממכרז עם גיווינט ישראל (510681414) עבור ביצוע תכנית "עוֹשֵׂמִים לְרוּחוֹת" לשיקום משפחות החיות בעוני לרבות הארכת התקשרות ללא עלות נוספת לתמשך מתן סל המענים הגמיש עבור המשפחות שכבר מטופלות במסגרת התוכנית, וכן הרחבת ההתקשרות החדשה (מחזור שני), והכל כמפורט בהחלטת הוועדה מס' – תיקון להחלטה מיום 24.08.2016 פרוטוקול מס' 65/2016 החלטה מס' 9 לעניין סעיף מס' 2 – סל סיוע גמיש למשפחה	האגף לשירותים חברתיים ואישיים (השרות לרווחת הפרט והמשפחה)	-----	-----	כ- 24,160,000 ש"ח, כולל מע"מ	מיום 28.09.2016 עד ליום 31.12.2017	סעון אישור ועדת הפטור המשרדית התקשרות עם ספק יחיד ללא קיום פרסום. מאתר והיקף ההתקשרות עולה על 1,000,000 ש"ח סעון אישור ועדת הפטור בחשבו"ל
	בהתאם להוראות תקנה 3א(ג) (29) ולהוראות תקנה 10א(ב) (1) לתקנות חוק חובת המכרזים						
	התקשרות המשך						

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

מס' סידורי	הנושא	אגף / יחידה / שירות	חיקף ההתקשרות הראשונה (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרויות נוכחיות)	חיקף ההתקשרות המתבקש	תקופת ההתקשרות	הערות
73/2016-34	התקשרות בפטור ממכרז ממכרז עם <i>Call</i> יכולת <i>החלשה</i> " (514114693), לצורך מתן תמיכה וליווי מקצועי לאנשים עם מוגבלויות המועסקים בחברה – פנייה פומבית מס' 588/2016	אגף השיקום	-----	-----	כ- 272,000 ₪, כולל מע'מ לפי המירוט בניספח א'	מיום 28.09.2016 עד ליום 31.03.2017	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאחר וחיקף ההתקשרות עולה על 150,000 ₪
23.06.22.35	בהתאם להוראות תקנה 3 (29) ולהוראות תקנה 10א(ב)(ג) לתקנות חוק חובת הוכחת המכרזים	התקשרות חוזרת					

הלכ פתוח לריווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

מס' סידורי	תנושא	אגף / יחידה / שירות	היקף ההתקשרות הראשוני (כולל האופציות)	שוויין של התקשרויות (כולל התקשרות נוכחית	היקף ההתקשרות המתבקש	תקופת ההתקשרות	לערות
73/2016-35	התקשרות בפטור ממכרז עם אגודת "הלל" (580195766), לביצוע מיזם משותף למתן שירותי חירום לצעירים בסיכון וחסרי עורף משפחתי מרקע חרדי – פנייה פומבית מיס' 587/2016	השירות לנוער / צעירות / צעירים	התקשרות (כולל האופציות)	התקשרויות (כולל התקשרות נוכחית	כ-4,000,000 ש"ח, כאשר השתתפות המשרד הינה בסך 1,960,000 ש"ח, (המחויבים פחות מ-50% מעלות הכוללת של המיזם) בהתאם לאבני הדרך המצ"ב לפרוטוקול אופן פריסת התשלום 1/12	מיום 03.11.2016 עד ליום 31.10.2017 או למשך 12 חודשים מיום חתימת על הסכם	טעון אישור ועדת הפטור המשרדית מאת החיף ההתקשרות עולה על 150,000 ש"ח
23.11.65.02	בהתאם לתוראות תקנה 3 (30) ולהוראות תקנה 10א(ב1) לתקנות חוק חובת המכרזים	התקשרות חוזרת					

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
אגף מנהל ומשק ומכרזים

ועדת הפטור המשרדית

פרוטוקול מס' 314/2016

פרוטוקול משיבת ועדת הפטור המשרדית שהתקיימה ביום ד' 28.09.2016

לשונות ליבכם: "בהתאם להוראות תקנה 10א (ד) לתה"מ, החלטות הוועדה כאמור תכנסנה להקפץ בהלוף 3 ימים מיום אישור ועדת הפטור המשרדית ופרסומן לפי תקנה 10ג כנדרש".

יחד עם זאת, לתשומת ליבכם האמור בפרוטוקולים של ועדות המכרזים המשרדיות השונות, המצ"ב.

ענייד רינת ויגנלר
חיועצת המשפטית

גבי חיה שושני
חשבת (בכירה) המשרד

מר אליעזר יבלון – יו"ר הוועדה
מנכ"ל המשרד

ירושלים: רח"י יד חרוצים 10, אזור התעשייה תלפיות, ת.ד. 1260, מיקוד 91012 טלפון: 02-6708433 פקס: 02-6730530

WWW.GOV.IL ממשל זמין: gov

אתרנו באינטרנט: WWW.MOLSA.GOV.IL

אוגוסט 2016

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
תחום מנהל ומשק / יחידת המכרזים

טופס הגשת בקשה לוועדת המכרזים המשרד

שם האגף/השירות/היחידה המקצועית המבקשת: אגף מחקר תכנון והכ"י

שם הגורם המקצועי מגיש הבקשה: אור נוראל

תאריך הגשת הבקשה: 11/08/2016

תאריך קבלת הבקשה: _____
(ימולא על ידי מרכזת הועדה)

סוג הבקשה: התקשרות בפטור ממכרז - מכון ברוקדייל

נושא הבקשה: התקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקר בנושא: הטמעת מפגשי המהוו"ת ביחידות הסיוע - יישום "החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014"

פירוט הבקשה: מצורף מכתב פירוט

הגורם עימו מבקשים להתקשר:

שם הספק: מכון ברוקדייל

מספר רישום (עוסק מורשה/עמותה/מלכ"ר): 510681414

תקופת ההתקשרות המבוקשת: 01/10/2016 עד תאריך: 31/12/2017

פירוט מדויק של עלות ההתקשרות: 167,670 ש"ח

עם הצגת ממצאים במצגת – 40%
עם הגשת הטיוטה לועדת ההיגוי - 40%
לאחר הדפסת הדוח הסופי – 20%

סעיף תקציבי: 23-01-10-04-222

נספחים מצורפים:

טופס הבקשה לוועדת המכרזים ✓

הצעת מחקר ✓

מכתב הגורם המקצועי ✓

אישור מימון מכון ברוקדייל ✓

בברכה,
אור נוראל,
כלכלן ומרכז בכיר,
אגף המחקר, תכנון והתכשרה
משרד הרווחה

הלב פתוח לרווחה

9.8.16

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף למחקר, תכנון והכשרה

אל: ועדת המכרזים

הנדון: התקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע מחקר בנושא

הטמעת מפגשי המהו"ת ביחידות הסיוע - יישום "החוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014"

אבקש את אישור הוועדה להתקשרות עם מכון ברוקדייל לצורך ביצוע המחקר בנושא שבנדון. הצעת המחקר מצ"ב. מטרת המחקר הינה לבצע הערכה מעצבת של יישום "חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014" ביחידות הסיוע.

בהתאם להוראות החוק, מי שמבקש להגיש תובענה בעניין סכסוך משפחתי מופנה תחילה ליחידת הסיוע שליד הערכאה השיפוטית לארבע פגישות מידע, היכרות ותיאום (להלן – פגישות מהו"ת). מטרת הפגישות לבחון חלופה לניהול הסכסוך המשפחתי בין כותלי בית המשפט. רק אם לא ניתן יהיה ליישב את הסכסוך באמצעים חלופיים, בהסכמה ובדרכי שלום יוכלו הצדדים לפתוח בהליך משפטי לניהול הסכסוך. עד לחקיקה זו, הפניית משפחות ליחידות הסיוע התבצעה באמצעות החלטה שיפוטית ורק לאחר פתיחת תיק בערכאה שיפוטית. המחקר נועד לבחון את ההטמעה הראשונית של מפגשי המהו"ת ביחידות, את תוצאותיהם הראשוניות ואת השינויים שיש לבצע. עלותו הכוללת של מחקר זה עומדת על 223,560 ₪ כאשר השתתפות המשרד מתוך סך זה הינה 167,670 ₪. מימון המחקר ייעשה ממקורות התקציביים של אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה.

בבוקר,

ד"ר יוסף אהרונוב
מנהל תחום המחקר

העותק: מר יקותיאל צבע – מנהל אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה
גב' ענת ענבר – מנהלת יחידות הסיוע
מר אור נוריאל – כלכלן האגף

A NATIONAL CENTER FOR
APPLIED RESEARCH ON HUMAN
SERVICES, SERVING ISRAEL,
THE JEWISH WORLD AND THE
INTERNATIONAL COMMUNITY

מאירס - ג'וינט - מכון ברוקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مايرس - جوينت - معهد بروكديل

מרכז ארצי למחקר
יישומי בשירותי רווחה,
בשירות מדינת ישראל,
העולם היהודי והקהילה
הבין-לאומית

10/08/2016

לכבוד: אור נוראל

משרד הרווחה

הנדון: השתתפות המכון במחקר: "בדיקת חוק המהו"ת"

הרינו לאשר כי המכון יממן את חלקו בפרויקט בסך 55,890 ש"ח, המהווים 25% מעלות הפרויקט.
השתתפות המכון בפרויקט הינה ממקורות נוספים, שאינם תקציב המדינה.

בברכה
ליא אוראל
סיגל אשר
מנהלת כספים ותקציבים

העתק: פרופ' גיק חביב מנכ"ל מכון ברוקדייל

J.D.C. Hill, P.O.B. 3886, Jerusalem 91037, Israel
Tel: (972-2) 6557400, Fax: (972-2) 5612391
E-mail: brook@jdc.org.il, Web: jdc.org.il/brookdale

נבעת-הליינט, ת"ד 3886, ירושלים 91037
טל: 6557400(02), פקס: 5612391(02)
jdc.org.il/brookdale, אינטרנט: brook@jdc.org.il

7.2016

הצעת מחקר:

הטמעת מפגשי המהו"ת ביחידות הסיוע - יישום "החוק

להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014"

טלי באייר-טופילסקי, יואה שורק, שלי בלוך

1.מבוא

בימים אלה נכנס לתוקפו "חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014", שמטרתו "לסייע לבני זוג ולהורים וילדיהם ליישב סכסוך משפחתי ביניהם בהסכמה ובדרכי שלום, ולצמצם את הצורך בקיום התדיינות משפטית..."¹. בהתאם להוראות החוק, מי שמבקש להגיש תובענה בעניין סכסוך משפחתי מופנה תחילה ליחידת הסיוע שליד הערכאה השיפוטית (להלן: יחידת הסיוע) לארבע פגישות מידע, היכרות ותיאום (להלן – פגישות מהו"ת). מטרת הפגישות לבחון חלופה לניהול הסכסוך המשפחתי בין כותלי בית המשפט. רק אם לא ניתן יהיה ליישב את הסכסוך באמצעים חלופיים, בהסכמה ובדרכי שלום יוכלו הצדדים לפתוח בהליך משפטי לניהול הסכסוך. עד לחקיקה זו, הפניית משפחות ליחידות הסיוע התבצעה באמצעות החלטה שיפוטית ורק לאחר פתיחת תיק בערכאה שיפוטית. החוק מהווה שינוי אסטרטגי באופן שבו מנוהלים סכסוכים משפחתיים בישראל, המשליך בין השאר על מטרות ההתערבות ביחידות הסיוע ועל דרכי הפעולה שלהן. מטרת המחקר המוצע היא לבחון את תהליך יישום החוק ביחידות הסיוע, את תוצאותיו הראשוניות ואת השינויים שיש לבצע בו טרם החלת החוק באופן קבוע.

ניהול הסכסוך באמצעים חלופיים להתדיינות המשפטית - מאז שנות השבעים של המאה העשרים החלה מודעות גוברת לעובדה שמערכת המשפט האדוורסרית (כלומר הלעומתית)

¹ חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) התשע"ה 2014, ספר החוקים 2485, דצמבר 2014, 116-119.

אינה מותאמת להתמודד עם סכסוכי משפחה. בשיטת משפט זו, שני צדדים מתעמתים ביניהם והשופט מכריע בעניינם על-פי עובדות וטיעונים המובאים בפניו. בשיטה האדוורסרית, תפקידו של השופט להבטיח "הליך נאות" (due process), להחליט בשאלת קבילותן של ראיות, ולהכריע את הדין. בשונה מסכסוכים אזרחיים אחרים, לסכסוכי משפחה יש השלכות רגשיות וחברתיות על ההורים והילדים, שההליך המשפטי אינו יכול להביאם בחשבון ללא גורם מקצועי טיפולי (ענבר, נבו ולהמן, 2008). זאת ועוד, מחקרים שונים הראו כי ככל שההליך המשפטי ארוך וקשה יותר, כך הוא מלבה את העימות בין הורים בתהליכי פרידה ומגביר את מצבי הדחק בקרב ילדיהם (Buchanan, 2003; Baum, 2003).

המצב מורכב עוד יותר במדינת ישראל בשל האפשרות של צד אחד לבחור את הערכאה השיפוטית (אזרחית או דתית) אשר תדון בסכסוך, על ידי הקדמת הצד האחר בהגשת התביעה (אולמן ופינקלשטיין, 2014). מצב זה המכונה "מרוץ סמכויות" מביא את הצדדים להגשת תביעות משפטיות, כבר בשלבים מוקדמים של הסכסוך המשפחתי. בתוך כך, תביעות משפטיות רבות בעינייני אישות מוגשות בטרם גיבשו הצדדים את רצונם, זאת בשל החשש שהצד האחר לסיכסוך יקדים ויפנה לערכאה המשפטית הנוחה לו. ישנה הסכמה רחבה בספרות שמרוץ הסמכויות מהווה גורם המסלים את עוצמת הקונפליקט במשפחה (אולמן ופינקלשטיין, 2014).

במדינות שונות בעולם, לרבות בישראל, פותחו חלופות שונות לניהול הסכסוך המשפחתי מחוץ לכתלי בית המשפט- Alternative Dispute Resolution (ADR), כגון גישור ופישור (ענבר, נבו ולהמן, 2008) וגירושין בשיתוף פעולה (Gamache, 2005). מחקרים שונים הראו כי ניהול הסכסוך באמצעים חלופיים לשיטה האדוורסרית עשוי לתרום לצמצום רמת העימות בין ההורים וכן להסתגלות טובה יותר של הילדים ולרווחתם הנפשית (Blaisure & Geasler, 2000; McIntosh & Deacon-Wood, 2003; Pollet, 2009; Pollet, 2008; Thoennes & Pearson, 1999).

שירותים ציבוריים ליישוב הסכסוך מחוץ לכותלי בית המשפט- מאז שנות ה-90 של המאה הקודמת פותחו בארץ וברחבי העולם שירותים ציבוריים שמטרתם לסייע למשפחות השרויות במאבק משפטי ליישב את הסכסוך בהסכמה וללא הכרעה שיפוטית. שירותים אלה הוקמו לצד בתי משפט לענייני משפחה, על רקע מודעותם הגוברת של משפטנים ושל גורמי רווחה למורכבותם ולרגישותם היתרה של סכסוכים משפחתיים, כמו גם למגבלות של המערכת המשפטית להתמודד עם סכסוכים אלו (Bream & Buchanan, 2003; Baum, 2003; ענבר, נבו ולהמן, 2008). בתוך כך, פועל בישראל שירות סיוע ציבורי

שאינו כרוך בתשלום- יחידות הסיוע ליד בתי המשפט לענייני משפחה ובתי הדין², שייעודו העיקרי הוא להוביל לסיום מהיר ומוסכם של הסכסוך המשפחתי באמצעות כלים טיפוליים (אלדר-אבידן, 2007). כיום פועלות ברחבי הארץ 24 יחידות סיוע (יח"ס) שהוקמו בצד 14 בתי המשפט לענייני המשפחה ו-10 בתי הדין הדתיים. ביחידות הסיוע פועל צוות רב-מקצועי הכולל בעיקר עובדים סוציאליים בכירים, רובם בעלי תואר שני ובעלי הכשרה מקצועית בטיפול במשפחה ובנושא הגישור. בנוסף כולל הצוות כמה פסיכולוגים ועורכי דין המשתתפים בהתערבות בהתאם לצורך. במהלך השנים, מספר המשפחות המופנות ליח"ס גדל בהתמדה ובמהלך 2014 הופנו מבתי המשפט ליח"ס 10,933 משפחות (שטיינמץ, עצמון, ענבר, ע', אבידן, ר' ושרעבי, 2015).

דרכי הפנייה לשירותים ציבוריים ליישוב הסכסוך בארץ ובעולם- עד לשנת 2016, ההפניה ליחידת הסיוע נעשתה באמצעות החלטה שיפוטית, לאחר פתיחת תיק בבית משפט לענייני משפחה או בבית דין דתי³. כתוצאה מכך, השירות לא היה נגיש לכלל המשפחות השרויות בסכסוך, שכן ההפניה אליו הייתה תלויה בעיקר בשיקול דעתם של שופטים ודיינים. דרך הפנייה זו שהיתה נהוגה עד לאחרונה בישראל, שונה מדרכי ההפנייה למרבית שירותי הסיוע המקבילים בעולם. למשל באוסטרליה, שירותי הסיוע ממוקמים מחוץ לבית המשפט למשפחה והמשפחות מופנות לשירותי הסיוע לפני הדיון המשפטי (Kaspiew et al., 2009). גם בניו זילנד הגישור מנדטורי במצבים של סכסוך זוגי או הורי. הליך משפטי בבתי משפט למשפחה מתקיים רק לאחר מיצוי הליך הגישור על ידי מטפלים במרכז ייעוץ נישואין, או על ידי אנשי מקצוע פרטיים שנבחרו על ידי בית המשפט (www.justice.govt.nz). בדומה לכך, רוב המדינות בארצות הברית דורשות מהמשפחות לעבור תהליכי גישור לפני הדיון המשפטי, כדי לפתור את מחלוקות בנושאי משמורת והסדרי ביקורים בין הורים לילדיהם (Kitzmann, Parra & Jobe-Shields, 2012).

ה"חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014" קובע שינויים מהותיים בתהליכי ההפניה ליח"ס. מדובר בהצעת חוק ממשלתית מטעם משרד המשפטים אשר מוזגה עם הצעות חוק פרטיות, המתבססת על המלצות צוות ההיגוי לעניין הגישור בבתי המשפט לענייני משפחה ובבתי הדין הדתיים. כאמור בהוראות השעה לחוק " מטרתו של חוק זה, לסייע לבני זוג ולהורים וילדיהם ליישב סכסוך משפחתי ביניהם בהסכמה ובדרכי שלום, ולצמצם את הצורך בקיום התדיינות משפטית, מתוך התחשבות במכלול ההיבטים

² יחידות הסיוע הוקמו בשנת 1997 על פי חוק בתי המשפט לענייני משפחה התשנ"ה-1995 (סעיף 5 לחוק). יחידות הסיוע שייכות לשירות פרט ומשפחה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, וכפופות לנוהלי העבודה של בית המשפט.

³ יוצאת מן הכלל הייתה התובענה ליישוב סכסוך (5% מההפניות בשנת 2014), שנעשתה ביוזמת הצדדים לסכסוך והופנתה ישירות ליחידות הסיוע (שטיינמץ ושות', 2015).

הנוגעים לסכסוך ובטובתם של כל ילדה וילד.⁴ החוק מיועד לכל מי שרוצה להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי בכל אחד מהעניינים האלה: ענייני נישואין וגירושין; יחסי ממון בין בני זוג, לרבות תובענה כספית או רכושית הנובעת מהקשר בין בני הזוג ולמעט תובענה בענייני ירושה; מזונות או מדור של בן זוג או של ילדה או ילד; כל עניין הנוגע לילדה או לילד לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות; אבהות או אימהות לגבי ילדה או ילד.

מפגשי המהו"ת נועדו להוות "פסק זמן" לפני תחילת ההליך השיפוטי, על מנת לאפשר לצדדים לבחון חלופה לניהול הסיכסוך המשפחתי בערכאה שיפוטית (ADR). נהלי החוק קובעים שמפגשי המהו"ת יתקיימו ביחידות הסיוע ובהם: יינתן מידע על ההליכים המשפטיים לעניין סכסוך משפחתי ועל השלכותיו הכלכליות והרגשיות. בנוסף, תיערך היכרות עם הצדדים כדי לבחון עימם דרכים ליישוב הסכסוך בהסכמה ולתאם תוכנית מתאימה להמשך התהליך. בין השירותים שיוצעו להם יהיו גישור ביחידת הסיוע, גישור על ידי השירות לסיוע משפטי של משרד המשפטים, גישור פרטי, טיפול משפחתי ו/או גירושין בשיתוף פעולה בקהילה.

כאמור, חוק זה מרחיב את ההפניה ליחידות הסיוע לכלל המשפחות המבקשות לנהל את הסכסוך באמצעות התדיינות משפטית. בכך, לחוק עשויות להיות השלכות על הרחבת מספר המשפחות שתנהלנה את הסכסוך באמצעים חלופיים למערכת המשפט האדוורסרית ותיישבנה אותו בהסכמה ובדרכי שלום. כתוצאה מכך, החוק עשוי לתרום לצמצום עצימות העימות בין הצדדים לסכסוך המשפחתי ולשיפור רווחתם הנפשית.

יש לציין כי לא כל המשפחות שיומלץ להן על גישור תוכלנה לקבלו ביחידת הסיוע. הנהלת יחידות הסיוע קבעה קריטריונים לבחירת המשפחות המתאימות ביותר לגישור ביחידות הסיוע בתום תהליך המהו"ת:

(1) משפחות שבהן הצדדים נתונים בעימות בעצימות גבוהה, המתאפיינת באלימות כרונית או אלימות שגורמת לחששות של הצד הנפגע ויש צורך בניהול התהליך על ידי איש טיפול; וכאשר אחד מבני הזוג סובל מבעיות רגשיות/נפשיות שדורשות מעורבות פסיכיאטר/פסיכולוג במקביל לתהליך.

(2) משפחות שבהן המחלוקת קשורה בהורות, המתאפיינות בפתולוגיה של אחד ההורים; כאשר יש בעיה רפואית/ נפשית אצל אחד מהילדים ויש צורך בקביעת תכנית הורית.

⁴ חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) התשע"ה 2014, ספר החוקים 2485, דצמבר 2014, 116-119.

משפחות שתופנינה לגישור מחוץ ליחידת הסיוע תהיינה :

(1) משפחות שאצלן נושאי העימות הם ממון ומזונות ;

(2) משפחות שעצימות העימות בין הצדדים אינה גבוהה על פי ההערכה במפגשי המהו"ת, וניתן ליישבו בגישור חיצוני.

דרכי העבודה של מפגשי המהו"ת מצוינות בחוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה ומתוארות בתרשים 1⁵. בהתאם להוראות החוק⁶: "המבקש להגיש לערכאה שיפוטית תובענה בעניין סכסוך משפחתי, לרבות בעניין מזונות זמניים, יגיש תחילה לערכאה שיפוטית בקשה ליישוב סכסוך (במידה והפנייה לבית משפט היא לצורך אישור הסכם שהושג מחוץ לכותלי בית המשפט, הפנייה תעשה ישירות לבית המשפט). " הצדדים יוזמנו ליחידת הסיוע להשתתפות בתהליך המהו"ת, הכולל, כאמור, עד ארבע פגישות של מידע, היכרות ותיאום עם עו"ס ביחידת הסיוע. יובהר לצדדים כי ההזמנה מתייבת על פי דין. עו"ס יחידת הסיוע ייפגש עם הצדדים ביחד ו/או בנפרד לפי שיקול דעתו המקצועי. באחת הפגישות לפחות ישתתף גם עו"ד יחידת הסיוע, שהוא בעל הכשרה וניסיון בתחום יישוב סכסוכים בהסכמה.

כפי שניתן לראות בתרשים 1 כל פגישות המהו"ת יתקיימו בתוך 45 ימים עם אפשרות להארכת התקופה ב- 15 ימים. בפגישות המהו"ת ייקבעו הסדרים זמניים בהסכמה למשך תקופת תהליך המהו"ת, בעניין מזונות, החזקת ילדים ו/או הסדרי הקשר של ההורים על ילדיהם ותנתן המלצה לצדדים ולגורם שאליו יופנו להמשך הליך יישוב הסכסוך. בתום עשרה ימים מיום פגישת המהו"ת האחרונה, יודיע כל אחד מהצדדים ליחידת הסיוע אם הוא מעוניין להמשיך בהליך חלופי ליישוב הסכסוך. לאורך כל תהליך המהו"ת ועד לעשרה ימים מיום פגישת המהו"ת האחרונה, לא יוכלו הצדדים להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי בין הצדדים, למעט אם לא נקבעו הסדרים זמניים בעניין מזונות או החזקת ילדים, ולמעט אם ברצונם להגיש בקשה לסעד דחוף וזמני לשמירת המצב הקיים או לעיכוב יציאה מהארץ.

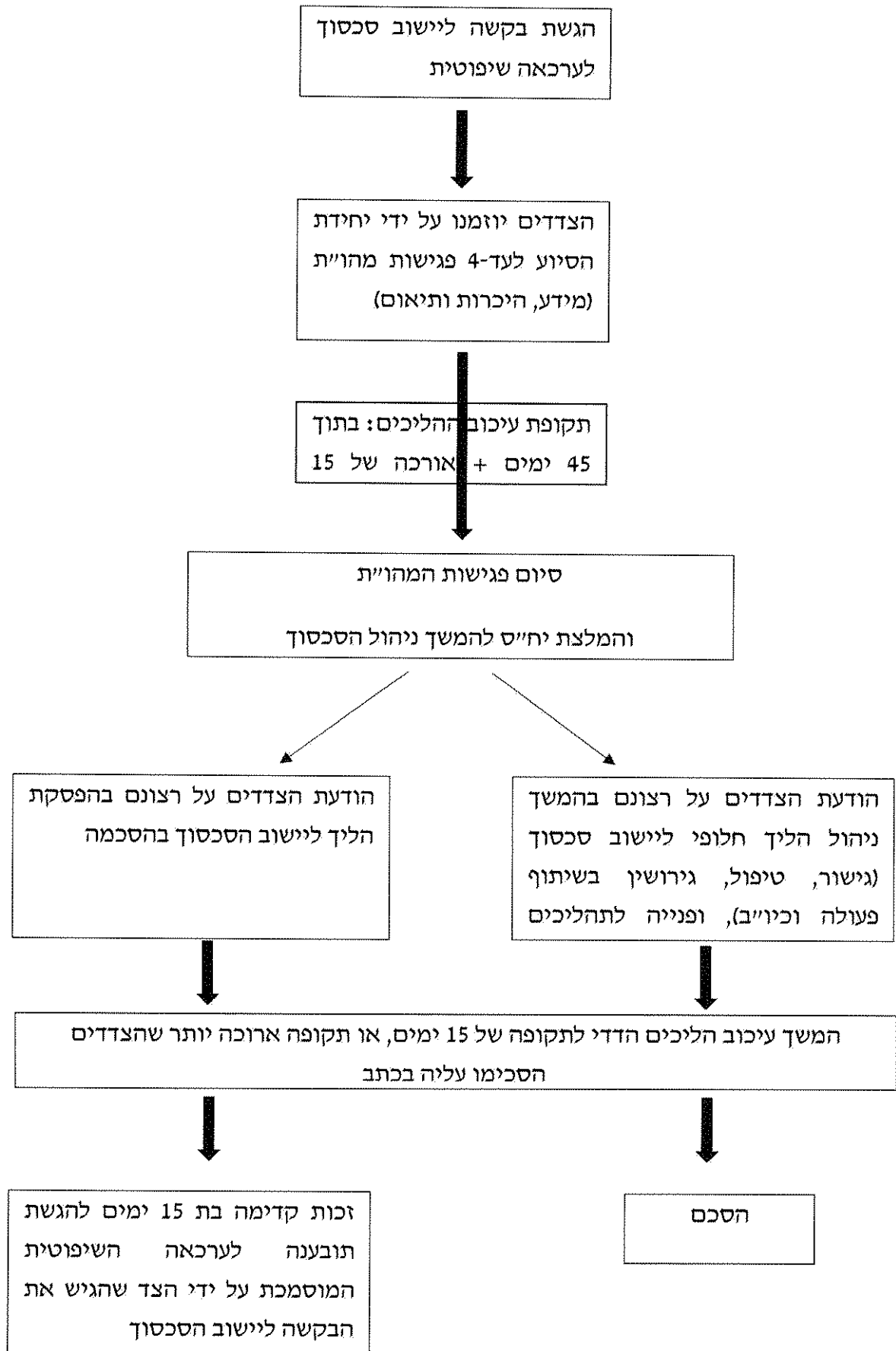
אם בתהליך המהו"ת הגיעו הצדדים להסדר בהליך ליישוב סכסוך בהסכמה, רשאית הערכאה השיפטית לתת תוקף של פסק דין להסדר, בעניין שהיא מוסמכת לדון בו. אם לאחר סיום תקופת תהליך המהו"ת לא הגיעו הצדדים להסדר מוסכם בהליך ליישוב

⁵ התרשים הוכן ע"י גבי ענת ענבר, המנהלת הארצית יחידות הסיוע, במסגרת ההערכות ליישום מפגשי המהו"ת בשירות.

⁶ חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) התשע"ה 2014, ספר החוקים 2485, דצמבר 2014, 116-119.

סכסוך בהסכמה, רשאי הצד שהגיש תחילה את הבקשה ליישוב סכסוך, להגיש בתוך 15 ימים תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לבית המשפט לענייני משפחה/בתי הדין הדתיים. אם צד זה לא הגיש תובענה במהלך תקופה זו, או שהגיש תובענה רק לגבי חלק מהעניינים בסכסוך המשפחתי, רשאי הצד האחר להגיש תובענה בעניין של סכסוך משפחתי שלגביו לא הוגשה תובענה.

תרשים 1: תהליך המהוו"ת

הוראות החוק הוחלו מחודש יולי 2016 והן תהיינה תקפות למשך שלוש שנים מיום החלתן. משך הזמן המוגבל נקבע בין היתר לצורך ביצוע הערכה מעצבת בתקופה הראשונה ליישום החוק ביח"ס, שתאפשר חשיבה על שינויים שיש לבצע במפגשי המהו"ת לפני הרחבת תוקפו של החוק. החוק מחייב את שר הרווחה והשירותים החברתיים למסור דיווח לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת על מספר הבקשות ליישוב סכסוך ופגישות המהו"ת שהתקיימו ביחידת הסיוע שליד בתי המשפט וליד בתי הדין הרבניים, ומספר הבקשות ליישוב סכסוך שבהם הצדדים הסכימו לנהל את הסיכסוך בדרכי שלום מחוץ לערכאה שיפוטית. ההערכה המעצבת תספק מידע זה ובנוסף תאפשר בחינה של המאפיינים והצרכים של המשפחות המשתתפות בתהליך המהו"ת, של תפוקות ההתערבות, איכות התפוקות, ותוצאותיהן הראשוניות, ושל החוויות של המשפחות. כל אלה ייסעו לקבלת החלטה מושכלת על המשך החלת החוק, השינויים שיש לבצע במפגשי המהו"ת ובאופן הטמעתם.

2. מחקר הערכה מעצבת

2.1. מטרת ההערכה ושאלות המחקר

ההערכה המעצבת של יישום "חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014" ביחידות הסיוע, נועדה לבחון את ההטמעה הראשונית של מפגשי המהו"ת ביחידות, את תוצאותיהם הראשוניות ואת השינויים שיש לבצע. באופן מפורט יותר שאלות המחקר הן:

- 1) מהם מאפייני וצורכי המשפחות המשתתפות במפגשי המהו"ת מבחינת מאפיינים סוציו-דמוגרפיים, מאפייני הסכסוך (כגון עצימות הסכסוך, נושאי המחלוקת, משך הסכסוך) ומאפיינים וצרכים נוספים (כגון מוגבלויות והתמכרויות)?
- 2) מהן דרכי העבודה במסגרת מפגשי המהו"ת לרבות המספר הכולל של משפחות שטופלו ושל מפגשי המהו"ת שהתקיימו בתקופת המחקר, מספר הפגישות הממוצע, מספר המשתתפים בפגישות, הרכב המשתתפים בכל אחת מהפגישות (שני הצדדים לסכסוך יחד או לחוד וכו'), בעלי תפקידים נוספים שמעורבים בתהליך (עו"ד יח"ס, עו"ד של כל אחד מהצדדים, פסיכולוג וכו'), ונושאי ההתערבות.
- 3) מהן תפיסותיהם ועמדותיהם של העו"סיות ביח"ס ואנשי מקצוע נוספים (עורכי הדין ביח"ס, עו"ס סדרי דין וכו') בהתייחס לדרכי העבודה במפגשי המהו"ת? מהם החוזקות, הקשיים והנקודות לשיפור?

4) מהן החוויות והתפיסות של הלקוחות המשתתפים בפיילוט בהתייחס למפגשי המהו"ת? באיזו מידה התקבל המידע המשפטי והטיפולי ומידת שביעות הרצון ממנו?⁷ כיצד תופסים הלקוחות את הברית הטיפולית בינם לבין העו"ס? באיזו מידה הלקוחות שביעי רצון ממפגשי המהו"ת?

5) מהן התוצאות הראשוניות של מפגשי המהו"ת שהתקיימו בתקופת ההטמעה הראשונית עבור הלקוחות שהשתתפו בהם על פי המידע המנהלי-קליני ועל פי תפיסת הלקוחות? באופן מפורט יותר:

א. מהו שיעור המשפחות עליהם המליצו העו"סים לפנות להליך חלופי ליישוב סכסוך ולאן הופנו (גישור, טיפול, גירושין בשיתוף פעולה וכיו"ב)?

ב. מהו שיעור המשפחות שהסכימו להליך חלופי ליישוב סכסוך, ועל איזה הליך הוסכם (גישור, טיפול, גירושין בשיתוף פעולה וכיו"ב)?

ג. מהו שיעור המשפחות שפנו בפועל להליך חלופי ליישוב סכסוך ביח"ס ומחוץ ליח"ס ולאן פנו?

ד. מהם שיעורי ההגעה להסדרים זמניים/קבועים ביח"ס במהלך מפגשי מהו"ת? עד כמה הסדרים אלה יציבים? באיזו מידה הלקוחות שבעי רצון מהסדרים אלה?

חשוב לציין, שבמסגרת הערכה מעצבת זו לא ניתן יהיה לבחון את תוצאותיהם הסופיות ארוכות הטווח של מפגשי המהו"ת, כגון ירידה בעצימות העימותים המשפחתיים בישראל וירידה במספר התביעות המוגשות לבית משפט בנושא סכסוך משפחתי.

2.2. אוכלוסיית המחקר:

- לקוחות המשתתפים במפגשי המהו"ת במהלך החודשים נובמבר 2016-מרץ 2017. במחקר יכללו משפחות שהשתתפו לפחות בפגישה אחת.
- עו"סיות ביחידות הסיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים, וכן אנשי מקצוע נוספים שהשתתפו במהו"ת מטעם יח"ס.

2.3. מערך המחקר

⁷ איסוף אינפורמציה ספציפית על קבלת המידע היא חשובה, שכן החוק מציין את מתן המידע ביחידות הסיוע כמטרה חשובה של מפגשי המהו"ת.

הליווי המחקרי של יישום "חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, התשע"ה-2014" יחל כשלושה חודשים לאחר החלת החוק בפועל ותחילת מפגשי המהות ויימשך כשנה וחצי. כאמור, מערך המחקר נועד לבחון את אופן יישומו של הפיילוט ואת תוצאותיו הראשוניות על פי תפיסתם של עובדי יחידות הסיוע, קובעי מדיניות, שותפי התפקיד והלקוחות. לשם כך, תוכנן מערך משולב הכולל מרכיב איכותני ומרכיב כמותני:

המרכיב האיכותני: יבוצע באמצעות ראיונות עומק שמטרתם לזהות סוגיות ותמות ביישום הפיילוט ותוצאותיו. בשל ראשוניות התכנית ישנה חשיבות לאיסוף מידע איכותני בנוסף לנתונים כמותיים, על מנת לזהות סוגיות אותן לא ניתן לשער מראש. בראיונות נבחן את חווית ההתערבות במפגשי המהו"ת מנקודות מבט שונות של אנשי מקצוע ושל לקוחות, ואת תפיסותיהם בהתייחס לתהליך ההתערבות ולתוצאותיו.

המרכיב הכמותני: יאספו נתונים שיתייחסו למאפיינים ולצרכים של הלקוחות, מאפייני התפוקה (ההתערבות במפגשי המהו"ת) והתוצאות של מפגשי המהו"ת. הנתונים יתבססו על מידע מנהלי במערכת הממוחשבת של יח"ס ועל סקר טלפוני שיערך בקרב לקוחות שסיימו את ההתערבות.

בסעיף הבא יתוארו מקורות המידע וכלי המחקר בכל אחד ממרכיבי מערך המחקר.

מקורות מידע וכלי המחקר:

מרכיב איכותני

- **ראיונות עומק חצי מובנים** – על מנת ללמוד על הציפיות מהפיילוט כמו גם סוגיות העולות מיישום הפיילוט, חוזקות ואתגרים מוצע לבצע 15 ראיונות סה"כ עם עו"סים ביחידות הסיוע בדרגת ניהול ושטח (10 ראיונות), עו"ד שעובדים ביחידות הסיוע (2 ראיונות), וגורמים שונים ממשד המשפטים ומשרד הרווחה שהיו מעורבים בחקיקת החוק וביישומו (3 ראיונות). מוצע כי הראיונות יתבצעו בשתי נקודות זמן: 7 ראיונות סמוך לתחילת הפעלתו ו-8 ראיונות נוספים בחלוף כמה חדשים להפעלתו בחודשים ה-7-8 לביצוע המחקר.
- **ראיונות עומק חצי מובנים עם לקוחות** – מוצע לקיים 8 ראיונות עומק עם לקוחות השירות שיאפשרו למידה על ההתערבות מנקודת מבטם: תפיסותיהם על נקודות החוזק והתורפה של ההתערבות, והחוויה שלהם. לעתים ישנו פער בין חווית הלקוח לבין התפיסות של נותני השירותים ואלה עשויים להעלות סוגיות ותמות שונות השירותים לא היו מודעים אליהן. יש לבחור מרואיינים תוך הקפדה על שונות במאפייני תהליך המהו"ת, למשל משך התהליך, סוג הסיום של התהליך (אם פרשו או סיימו) וההפניה להמשך ניהול הסכסוך.

מרכיב כמותני

- **שימוש במידע מנהלי-קליני שנאסף ביח"ס** – על מנת ללמוד על מאפייני המשפחות וצורכיהן, על דרכי העבודה בפיילוט, ועל תוצאותיו, יעשה שימוש במידע המנהלי-קליני שייאסף ביחידות הסיוע. העו"סים ביחידות הסיוע ממלאים עבור כל משפחה נתונים במערכת הממוחשבת של השירות, כולל: מאפייני הלקוחות, מאפייני הסכסוך, מידע על מאפייני ההתערבות ומידע על ההמלצות העו"ס בסיום התהליך. המידע המנהלי יכול מידע על מאפייני המשפחות, ועל מאפייני ההתערבות (התפוקות): מספר הפגישות, תדירות ומשך, מי נכח בכל מפגש, האם נקבעו הסדרים זמניים ביחידות הסיוע; סוג הסיום של התהליך (אם ההתערבות הופסקה באמצע או הסתיימה כמתוכנן); והמלצת העו"ס לגבי המשך ניהול הסכסוך והחלטת הצדדים לגבי המשך ניהול הסכסוך כפי שנשלחה בפועל לבית המשפט. במחקר ייאסף מידע מנהלי זה אודות אותן המשפחות שהגיעו לפחות לפגישה אחת של תהליך המהו"ת, בתקופה שבין תחילת נובמבר 2016 לסוף מרץ 2017. הציפייה היא שיתקבל מידע לגבי כ- 3500 משפחות.
 - **סקר טלפוני בקרב המשפחות** – ייערך בקרב המשפחות שהגיעו לפחות לפגישה אחת של תהליך המהו"ת. הנושאים שייבדקו הם: (1) מאפייני הלקוחות וצרכים שאינם נכללים במידע המנהלי-קליני של יח"ס; (2) תפיסת הלקוחות בהתייחס לתהליך ההתערבות במפגשים (איכות התפוקה): שביעות הרצון של הלקוחות מהשירות, מהמידע שקיבלו ביחידות הסיוע ותפיסת הברית טיפולית עם עו"ס יחידת הסיוע; (3) תפיסת הלקוחות בהתייחס לתוצאות המפגשים: סטטוס ניהול הסכסוך בזמן הסקר (שלום בית/ הסכם חלוט בהסכמת הצדדים/ בתהליך טיפול/גישור ליישוב הסכסוך באמצעים חלופיים-ADR/ תהליכי תובענה והכרעה שיפוטית) בנוסף יבחנו שיעורי ההסדרים הזמניים/ קבועים שנקבעו במהלך מפגשי המהו"ת, נושאי ההסדרים, שביעות הרצון מהם ומידת היציבות.
- המדגם:** הסקר הטלפוני ייערך בקרב מדגם מקרי מייצג של 120 גברים ו-120 נשים ממשפחות שונות שסיימו את תהליך המהו"ת ביחידות (ובתנאי שהגיעו לפגישה אחת לפחות). המשתתפים בכל אחת מתתי הקבוצות ידגמו אקראית מתוך כלל אוכלוסיית המשפחות לגביה נאסף המידע המנהלי בחודשים נובמבר 2016 עד מרץ 2017. הסקר ייערך כחמישה חודשים לאחר פגישת המהו"ת הראשונה. הנחת המוצא היא שבחלוף פרק זמן זה, רוב המשפחות יסיימו את תהליך המהו"ת. הסקר ייערך בחלוף כחודשיים-חמישה חודשים ממועד סיום תהליך המהו"ת. בפנייה ליח"ס בתחילת המהו"ת יתבקשו הלקוחות לחתום על טופס הסכמה מדעת להשתתפות במחקר. הדגימה תערוך רק בקרב נבדקים שהסכימו להשתתף במחקר.

בלוח 1 מפורטות שאלות המחקר ומקורות המידע שבאצעותן תבחן כל אחת מהשאלות.

לוח 1: מקורות המידע באמצעותן יבחנו שאלות המחקר

מקור המידע לבחינת השאלה	שאלת מחקר
-מידע מנהלי-קליני של יח"ס -סקר טלפוני בקרב המשפחות	1) מהם מאפייני וצורכי המשפחות המשתתפות בפיילוט?
-מידע קליני-מנהלי של יח"ס	2) מהם דרכי העבודה במסגרת הפיילוט?
-ראיונות עומק חצי מובנים עם אנשי מקצוע המעורבים בהפעלת הפיילוט	3) מהן תפיסותיהם ועמדותיהם של אנשי המקצוע המעורבים בהפעלת הפיילוט בהתייחס לדרכי העבודה ולתרומותיו: חוזקות, קשיים ונקודות לשיפור?
-ראיונות עומק חצי מובנים עם הורים שהשתתפו בפיילוט -סקר טלפוני בקרב המשפחות	4) מהן החוויות והתפיסות של לקוחות המשתתפים בפיילוט בהתייחס למפגשי המהו"ת? (איכות התפוקה)
- מידע מנהלי-קליני של יח"ס -סקר טלפוני בקרב המשפחות	5) מהן תוצאות הביניים ותוצאותיה הסופיות <u>קצרות הטווח</u> של מפגשי המהו"ת שהתקיימו בפיילוט עבור המשפחות שהשתתפו בו.

3. תהליך העבודה המשותפת

- ביצוע המחקר מותנה בשיתוף פעולה מצד משרד הרווחה והשירותים החברתיים. שיתוף הפעולה יכלול:
 - יידוע כל הגורמים המעורבים בתכנית על המחקר.
 - השגת הסכמות מלקוחות להתראיין במסגרת הסקר מלקוחות שיתיחלו את מפגשי המהו"ת במהלך חודשים נובמבר 2016-מרץ 2017.
 - העברת מידע לא מזהה על הלקוחות שהשתתפו בתהליך המהו"ת במהלך החודשים נובמבר 2016-מרץ 2017 לצורך ניתוח המידע וביצוע הדגימה. על מנת לאפשר את הדגימה מתוך קובץ המידע, בכל רשומת לקוח יצויין מספר

- תיק בית משפט, שם פרטי של לקוח, מספרי טלפון לייצירת קשר, וכן האם הלקוח הסכים להשתתף במחקר.
- השימוש במידע המינהלי-קליני כמקור מידע תלוי בהטמעתו של הכלי הממוחשב ביחידות הסיוע ובאיכות המידע המנהלי שיידווח על ידי העו"סים.
 - כלי המחקר, לרבות כתב ההסכמה, יוגשו לאישור של משרד הרווחה טרם השימוש בהם.
 - הממצאים יוצגו בפני גורמים במשרד ובפורומים רלוונטיים אחרים, לפי בקשת המשרד. טיוטת הדוח תימסר למשרד הרווחה והשירותים החברתיים לשם קבלת הערות טרם פרסומו.

4. תפוקות המחקר

1. הצגת ממצאים במצגת: ממצאי המחקר יוצגו לחברי ועדת ההיגוי במצגת לאחר ניתוח המידע המנהלי.
2. מכון ברוקדייל יגיש דוח מסכם בסיום המחקר שיכלול את כלל ממצאי המחקר וכיווני פעולה הנובעים מהם.

5. לוח זמנים לביצוע המחקר

חודשי המחקר ממועד אישור ההצעה	מרכיב במחקר
1	ראיונות רקע עם אנשי מפתח
2-7	איסוף מידע מנהלי
2-4	הכנת כלי המחקר: פרוטוקלים לראיונות עומק ושאלון לסקר הטלפוני
6-8	ניתוח המידע המנהלי
9	הצגת ממצאים מראיונות הרקע והמידע המינהלי-קליני
5-9	סקר טלפוני בקרב מדגם משפחות (בהנחה שכבר עברו כ-5 חודשים מתחילת ההתערבות)
5-9	ראיונות עומק עם אנשי מפתח
5-9	ראיונות עם 8 הורים שסיימו את תהליך המהו"ת
10-12	עיבוד וניתוח נתוני המחקר
15-13	הכנת הדוח
15	מסירת טיוטת הדוח המסכם
20- 15	הכנת דוח סופי, כולל עריכה ודפוס

6. תקציב

תקציב זה מיועד למחקר שילווה הטמעת חוק שמשמעותו שינוי מהותי בדרכי העבודה של כלל יחידות הסיוע בארץ. מורכבות השינוי, חשיבותו וראשוניות המהלך, מצריכים מערך מחקרי המשלב שיטות איכותניות וכמותניות לבחינת כל שאלות המחקר. המערך המוצע יאפשר למידה מעמיקה מכמה נקודות מבט, מתוך חוויותיהם ונתוניהם של לקוחות, עובדי יחידות הסיוע, קובעי מדיניות ושותפי תפקיד המשמעותיים להטמעת החוק בשירות.

עלויות בש"ח	היקף משרה ל-20 חודשים	
		כוח אדם
23,176	4%	חוקר בכיר
82,259	18%	חוקר
68,900	27%	עוזר מחקר
5,334		רכז עבודת שדה
5,327		נסיעות ואשל צוות
184,996		סה"כ כוח אדם
		עבודת שדה
10,027		מראיינים וטלפנים
816		נסיעות
10,843		סה"כ עבודת שדה
3,575		שקלוטים
13,500		עריכה ודפוס
212,914		סה"כ הוצאות
10,646		משרדיות (5%)
223,560		סה"כ

התקציב המבוקש ממשרד הרווחה הוא 75% מעלות המחקר – 167,670 ₪

המכון יממן 25% מעלות המחקר – 55,890 ₪

אבני דרך מוצעות לתשלום:

עם הצגת ממצאים במצגת – 40%

עם הגשת הטיוטה לועדת ההיגוי- 40%

לאחר הדפסת הדוח הסופי – 20%

7. ביבליוגרפיה

אולמן א'; פינקלשטיין א'. 2014. " פתרון למירוץ הסמכויות – הצעת המכון לאסטרטגיה ציונית". המכון לאסטרטגיה ציונית.

אלדר-אבידן, ד'. 2007. "חלוצות ועולות חדשות": הכשרת עובדות סוציאליות ביחידות הסיוע שליד בתי המשפט לענייני משפחה", **חברה ורווחה**, כ"ז (2), 215-235.

חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה) התשע"ה 2014, ספר החוקים 2485, דצמבר 2014, 116-119.

ענבר, ע'; נבו, ח'; להמן, ס'. 2008. "יחידות הסיוע ליד בתי המשפט לענייני משפחה-עשור לפעילותן", משפחה במשפט, 2, 25-51.

שטיינמץ, ס', עצמון, ר', ענבר, ע', אבידן, ר' ושרעבי א'. 2015. "משפחות הנזקקות לסיוע בהקשר של סוגיות משפטיות". **סקירת השירותים החברתיים, 2014**. אגף בכיר למחקר תכנון והכשרה, מדינת ישראל, משרד הרווחה.

Baum, N. 2003. "Divorce Process Variables and the Co-Parental Relationship and Parental Role Fulfillment of Divorced Parents". **Family Process** 42(1):117-131.

Bream, V.; Buchanan, A. 2003. "Distress Among Children Whose Separated or Divorced Parents Cannot Agree Arrangements for Them". **British Journal of Social Work** 33(2): 227-238.

Gamache, S. 2005. "collaborative practice: A new Opportunity to address children's best interest in divorce". **Divorce and child custody symposium**, 65: 1455-1485

Kaspiew, R.; Gray, M.; Weston, R.; Moloney, L.; Hand, K.; Qu, L. and the Family Law Evaluation Team. 2009. **Evaluation of the 2006 Family Law Reforms**. Melbourne: Australian Institute of Family Studies.

Kitzmann, K.M; Parra, G.R.; Jobe-Shields, L. 2012. "A Review of Programs Designed to Prepare Parents for Custody and Visitation Mediation". **Family Court Review** 50 (1): 128-136.